

Kampanie wyborcze polskiej Partii Zieloni w wyborach do Parlamentu Europejskiego

MARCIN PLISZCZYŃSKI

DR

Uniwersytet Szczeciński, Instytut Politologii i Europeistyki
e-mail: marcin.pliszczynski(at)gmail.com

Słowa kluczowe wybory, partie, ekologia, ruch społeczny

Abstrakt Partia Zieloni, dawniej Partia Zieloni 2004, uczestniczy w kampaniach do Parlamentu Europejskiego stale od 2004 roku. Będąc partią należącą do rodziny Europejskiej Partii Zielonych, polscy Zieloni traktują bardzo poważnie integrację europejską. Ich kampanie wyborcze są ściśle związane z działalnością Europejskiej Partii Zielonych, także w aspekcie postulatów programowych.

Electoral Campaigns of Poland's Green Party in the Election to the European Parliament

Keywords elections, political parties, ecology, social movement.

Abstract The Green Party of Poland, formerly 'The Green of 2004' (Polish: *Zieloni 2004*), has been taking part in the elections to the European Parliament since 2004. As a member of the European Green Party, the Polish Greens treat European integration very seriously. Their electoral campaigns are strictly connected with the activities of the European Green Party, especially as far as political programmes are concerned.

Wprowadzenie

Partia Zieloni jest aktywnym uczestnikiem życia politycznego od początku swojej działalności. Realizuje idee tożsame z programem Europejskiej Partii Zielonych, pozostając konsekwentnie wierną *Zielonemu Manifestowi*, który jest podstawowym dokumentem programowym, przyjętym na Kongresie Założycielskim w Gdańsku w 2003 roku. Partia Zieloni należy do nurtu „Nowej Lewicy”, szczególnie aktywnej w Stanach Zjednoczonych, Francji czy w Niemczech. Ruch ten rozwija się od lat 60. XX wieku, wtedy też zaczęły powstawać pierwsze ruchy Zielonych w Europie. Podobnie jak w przypadku Partii Zieloni w całej Europie, aktywność „Nowej Lewicy” skupiała się głównie wokół uniwersytetów. Janusz Janicki sformułował dobrą i nadal

aktualną charakterystykę pokolenia tworzącego ruch protestu młodzieżowego lat 60., przypisując młodym ludziom takie cechy jak szczerłość czy prostolinijność (Janicki, 1972, s. 13). Idee Zielonych stały się rozwinięciem wizji anarchistycznych. Zdaniem von Beyme „idea partycypacji na szczeblach niższych niż państwowe (...) przybrała postać radykalnych projektów demokratyzacji istniejących struktur systemów kapitalistycznych i socjalistycznych” (von Beyme, 2007, s. 223). Anarchistyczny charakter ruchów kontestacyjnych wynikał z tego, że „nieufność młodych buntowników wobec pokolenia ludzi dorosłych (...) wyraziła się między innymi w dystansowaniu się wobec wszystkich tradycyjnych formacji politycznych (...)” (Janicki, 1981, s. 44).

Powstała w 2003 roku Partia Zieloni od samego początku opowiadała się za integracją Polski z Unią Europejską. Partia Zieloni w początkowym okresie nosiła nazwę Zieloni 2004, która odnosiła się do daty wyborów do Parlamentu Europejskiego. Partia powstała na kongresie założycielskim 6–7 września 2003 roku w Gdańsku, w którym uczestniczyli głównie członkowie organizacji pozarządowych o charakterze ekologicznym i feministycznym. Nie zabrakło ponadto aktywistów ruchu LGBT w Polsce. Euroentuzjastyczna postawa powodowała, że ugrupowanie chciało zaistnieć na forum Parlamentu Europejskiego. Partia aktywnie uczestniczyła we wszystkich dotychczasowych elekcjach, począwszy od 2004 roku.

Kampanie wyborcze do Parlamentu Europejskiego nie cieszą się zbyt dużym zainteresowaniem obywateli, w przeciwieństwie do polityków. Wojciech Peszyński wśród przyczyn większego zainteresowania polityków wymienia fakt, że oprócz wynagrodzenia „deputowani otrzymują także diety pobytowe, ryczałty na prowadzenie biur, jak również wynagrodzenie dla personelu pomocniczego” (Peszyński, 2007, s. 25).

Partia nie ukrywała, że potencjalny deputowany zasili szeregi frakcji parlamentarnej Europejska Partia Zielonych/Wolny Sojusz Europejski. Wspomniana frakcja funkcjonuje w Parlamencie Europejskim od 1989 roku. Struktura organizacyjna i zasady programowe Partii Zieloni zaczerpnięte zostały z niemieckich rozwiązań i w gruncie rzeczy były kopią organizacyjną i programową Bündnis90/Die Grünen, której przedstawiciele po raz pierwszy zasiedli w Bundestagu w 1983 roku. W latach następnych ugrupowanie to zmieniło oblicze programowe, a po wyborach parlamentarnych w 1998 roku stało się współodpowiedzialne za rządy w Niemczech.

Programy wyborcze

Bardzo szybko okazało się, że program Partii Zieloni bazujący na manifeście programowym z 2003 roku i oparty na niemieckich rozwiązaniach nie przystaje w znacznej części do realiów i mentalności polskiego społeczeństwa. Wspomniane rozbieżności dotyczą przede wszystkim kwestii gospodarczych i ekologicznych¹. Później program oparto na koncepcji „Zielonego Nowego Ładu” (*Green New Deal*) adaptowanego do polskich uwarunkowań w publikacji *Zielony*

¹ Autor uczestniczył ze strony polskiej w spotkaniach z niemieckimi aktywistami Partii Zielonych, podczas których podejmowano także kwestie programowe. Główne rozbieżności dotyczyły proponowanego przez Niemców programu natychmiastowej rezygnacji z energetyki węglowej w Europie i zastąpienia jej źródłami ekologicznymi. Strona polska, doceniając niemiecki pomysł, nie mogła się jednak zgodzić na jego natychmiastową realizację z powodu odmiennej struktury polskiej gospodarki.

Nowy Ład w Polsce. Pierwszy raport *Green New Deal* został opublikowany 21 lipca 2008 roku przez grupę Zielony Nowy Ład. W 2011 roku ukazał się *Zielony Nowy Ład w Polsce*, wydany przez Green European Foundation przy wsparciu Fundacji Zielony Instytut i Heinrich Böll Stiftung. W gruncie rzeczy jednak program Partii Zieloni przedstawiany w kampaniach wyborczych w latach 2004–2014 nie ulegał zasadniczym zmianom i opierał się na następujących priorytetach: ochrona środowiska, prawa człowieka i wolności dla każdego niezależnie od płci, wieku czy jakichkolwiek innych czynników oraz unikanie stosowania przemocy w rozwiązywaniu konfliktów. Do wyborów do Sejmu w 2015 roku obowiązywał program *Zielone Jutro bez obaw – program wyborczy*, będący w znacznym stopniu autorstwa Sojuszu Lewicy Demokratycznej. Składał się on z trzech części: „Zielona gospodarka”, „Szczęśliwe społeczeństwo” oraz „Sprawiedliwy świat”. Został przyjęty na wybory 2011 roku. Program zdezaktualizował się po powstaniu koalicji Zjednoczonej Lewicy. Zieloni mieli znaczący wpływ na kształt programu wyborczego tej koalicji, stali się również, choć w sposób niezamierzony, współautorem programu wyborczego Ruchu Palikota. Wiele elementów programu Ruchu zostało zaczerpniętych wprost z dokumentu Partii Zieloni. Brak negatywnej reakcji na ten fakt ze strony Partii Zieloni ułatwił kilka lat później stworzenie Zjednoczonej Lewicy w wyborach.

W kwestii ochrony środowiska partia opowiada się za rozwojem mniej energochłonnych technologii. Partia Zieloni postulowała, aby odejść od wykorzystywania energii atomowej i zastąpić ją energią odnawialną. Zieloni byli też przeciwni pozyskiwaniu gazu łupkowego, dlatego na przykład aktywnie wspierali mieszkanki i mieszkańców Żurawlowa w ich sprzeciwie wobec amerykańskich koncernów wydobywczych poszukujących w tej miejscowości złóż. W myśl założeń programowych partii energię należy uzyskiwać w sposób ograniczający odpady, nie obciążając zasobów Ziemi, co umożliwiającą odnawialne źródła energii.

Zieloni postulowali międzynarodową ochronę środowiska na bazie programu Natura 2000. Dlatego też kwestią szeroko rozbudowaną w programie ugrupowania był recycling dotyczący gospodarki wodnej. Zieloni wskazywali na przykład, że małe oczyszczalnie przydomowe mogą być lepsze niż duże, kosztowne obiekty. Działacze sprzeciwiali się regulacji rzek, która wcale nie zmniejsza zagrożenia powodziowego, natomiast osłabia ekosystem. Co więcej, w ich programie zwierzęta mają swoje prawa, w myśl zasady „zwierzę nie jest rzeczą”. Z tego powodu Zieloni chcą dalszego ograniczenia badań na zwierzętach i egzekwowania już obowiązujących przepisów, co zmniejszyć ma wszelkie cierpienie zwierząt.

Zieloni przeciwstawili ich zdaniem komercyjną, nieodpowiedzialną ekspansję gospodarczą idei zrównoważonego rozwoju. Stałym ich postulatem wyborczym w kolejnych kampaniach europejskich był wizja modelu społecznej gospodarki rynkowej. Waldemar Wojtasik wskazał najważniejsze elementy tej koncepcji i zaliczył do nich: „państwową korektę pierwotnego podziału i majątku w formie świadczeń pomocy socjalnej, rent, płatności wyrównawczych, zasiłków itp.” (Wojtasik, 2011, s. 157).

W programie ugrupowania kwestia gospodarki zasadza się na stwierdzeniu, że „gospodarka to przede wszystkim ludzie, a później produkcja i zwiększanie wydajności” (Słodkowska, Dołbakowska, 2005, s. 251). Dlatego Zieloni postulują ograniczenie rozwarstwienia społecznego

w Polsce, wyrównanie szans w rozwoju grup wykluczonych ekonomicznie, kobiet czy osób niepełnosprawnych. Diagnozują, że rozwiązaniem tego problemu będzie „wyeliminowanie umów cywilnoprawnych („śmieciowych”) i jednolite oskładkowanie pozostałych. Opowiadali się za zrównaniem płacy minimalnej do poziomu 50% średniej płacy w Polsce. W ramach polityki społeczno-gospodarczej domagali się skuteczniejszej walki z korupcją. W polityce społecznej Zieloni wysoko cenili organizacje pozarządowe i ich rolę w budowie wolnego społeczeństwa obywatelskiego.

Zdaniem Zielonych w polityce międzynarodowej Unia Europejska powinna wspierać demokrację państw basenu Morza Śródziemnego i Partnerstwo Wschodnie oraz intensywniej współpracować z Ukrainą. Ich zdaniem demokracji ma służyć wspólna europejska polityka zagraniczna, akcentująca poszanowanie praw człowieka. Co tyczy się krajów trzecich, zawierane z nimi umowy handlowe powinny zabezpieczać dobro pracowników i środowiska naturalnego. Zieloni wskazywali na konieczność silniejszego skupienia się na kwestiach przepływu ludności. Za kwestię kluczową w tej materii uważali potrzebę skoncentrowania się na prawach migrantów w Europie. Za klucz do rozwiązania problemu uznali nagłą konieczność stworzenia humanitarnego systemu postępowania z imigrantami i uchodźcami. Mając na względzie koszty opieki nad wskazaną grupą, proponowali solidarne rozdzielanie zobowiązań między członków Wspólnoty.

Partia Zieloni zapowiada obronę równych praw dla każdego w Unii Europejskiej. Zieloni uważają, że „w państwie demokratycznym nie może być mowy o przejawach jakiegokolwiek nietolerancji, niezależnie od dominującego w nim wyznania, rasy, światopoglądu czy orientacji seksualnej” (Słodkowska, Dołbakowska, 2005, s. 246). Elementem walki z narastającą w społeczeństwie dyskryminacją miały być regionalne ośrodki pomocy dla osób dyskryminowanych i szkolenia dla pracowników służb oraz nowoczesna edukacja już na poziomie przedszkolnym. Dlatego też Zieloni dla umocowania prawnego chcieli przyjęcia Karty Praw Podstawowych przez Polskę, gdyż zawierała ona zbiór praw dotyczących kwestii zatrudnienia i praw mniejszości ważnych z punktu widzenia różnych elementów programowych. Programowo i w praktyce działacze szczególną uwagę zwracają na niepełnosprawnych, którym należy umożliwić pełną integrację zawodową i społeczną, w tym jak najpełniejsze możliwości kształcenia. Partia Zieloni w pełni akceptuje związki partnerskie osób homo- i heteroseksualnych.

W zakresie edukacji Partia Zieloni chce zwiększenia finansowania badań naukowych i kultury. Szkolne podręczniki powinny zdaniem Zielonych uczyć równości, bez uprzedzeń płciowych czy rasowych. Przy kwestiach związanych bezpośrednio z edukacją postulują zastąpienie religii etyką i religioznawstwem. Chcą wprowadzenia nowoczesnej edukacji seksualnej. Zieloni akcentują konieczność walki z molestowaniem seksualnym i przemocą wobec kobiet. Feministka Bożena Umińska-Keff ujęła ten problem w następujący sposób: „ludzie płci żeńskiej są pozbawiani podmiotowości, czyli ludzkiej mocy sprawczej dotyczącej własnego życia. W pewnych sytuacjach przedstawiciele Kościoła i państwa przejmują bezpośrednią kontrolę nad ciałami ludzi płci żeńskiej” (Grzybek, 2009, s. 22).

Nieposłuszeństwo obywatelskie w wykonaniu Zielonych polega na sprzeciwianiu się aktom prawnym ograniczającym wolności obywatelskie. Szczególnie krytykowali odrzucone porozumienie ACTA oraz procedowany dokument TTIP. W sierpniu 2014 roku Partia Zieloni przystąpiła do Europejskiej Inicjatywy Obywatelskiej Stop TTIP, „mającej na celu przedłożenie Komisji Europejskiej petycji w sprawie wycofania Radzie Europejskiej mandatu do negocjowania porozumienia o wolnym handlu między Unią Europejską i Stanami Zjednoczonymi (TTIP) i niezawierania podobnego porozumienia z Kanadą (CETA)” (Partia Zieloni, 2014).

Zieloni jako kluczowe postrzegali prawo do bezpiecznej i legalnej aborcji, którą naturalnie ograniczy powszechnie dostępna antykoncepcja. Zresztą postulaty feministyczne w dyskursie publicznym istnieją od dawna.

Partia Zieloni opowiadała się za powszechnością i integralnością praw obywatelskich i społecznych. Krytykowała reżimy niedemokratyczne.

Kampanie wyborcze

Jako ugrupowanie polityczne Zieloni już od 2004 roku biorą aktywny udział w kampaniach do Parlamentu Europejskiego. Przyjmuje on bardzo różną, formę zarówno samodzielnych startów (w roku 2004 i 2014), jak i w koalicjach wyborczych. Cechami wspólnymi tych kampanii były: zachowywanie własnej podmiotowości oraz brak mandatów w Parlamencie Europejskim. Przez podmiotowość rozumiem, że działacze Partii Zieloni pomimo uczestnictwa w licznych koalicjach wyborczych każdorazowo występowali pod afiliacją własnego ugrupowania.

W kampanii 2004 roku Zieloni utworzyli Komitet Wyborczy Wyborców Zieloni 2004. Ich pełnomocnikiem wyborczym był Wojciech Kłosoński, a pełnomocnikiem finansowym komitetu Krzysztof Wychowalek. Pomimo nieuzyskania wystarczającego poparcia Zieloni 2004 przystąpili do kolejnej kampanii do Parlamentu Europejskiego w 2009 roku. Tym razem zdecydowali się na wspólny start z Socjaldemokracją Polską i Partią Demokratyczną – demokraci.pl. Utworzono Koalicyjny Komitet Wyborczy Porozumienie dla Przyszłości – CentroLewica. Kandydatki i kandydaci wzięły i wzięli udział w kampanii we wszystkich okręgach wyborczych. Zdradzając kulisy negocjacji między Zielonymi 2004, Partią Demokratyczną demokraci.pl i Socjaldemokracją Rzeczypospolitej Polskiej, warto wspomnieć o nowym sposobie opisywania list wyborczych. Sukcesem Zielonych było wynegocjowanie dopisywania do nazwisk kandydatek i kandydatów informacji, kto ich rekomendował. To stało się integralnym elementem wszystkich późniejszych list tworzonych razem z Zielonymi.

Głównym hasłem CentroLewicy było „Europa to ludzie”, a jednym z postulatów „silna Polska w silnej Europie”. Ten postulat w kampanii 2014 roku wykorzystała Platforma Obywatelska. Porozumienie dla Przyszłości – CentroLewica uzyskało poparcie Jerzego Urbana, charyzmatycznego redaktora naczelnego tygodnika „NIE”. Jerzy Urban stwierdził, że „przeciwagą dla dominujących dziś partii PO i PiS stać się nie może samo SLD – partia, która już rządziła, brak jej świeżości, a skupia klientelę połączoną nader często po prostu apetytami na posady. Giętkość

jej poczynań nie pozwala wierzyć w wiążący charakter zapowiedzi programowych SLD” (Tomczak, 2010, s. 211).

Pełnomocnikiem wyborczym komitetu został Arkadiusz Kasznia, natomiast pełnomocnikiem finansowym – Marek Matczak. Porozumienie dla Przyszłości – CentroLewica zarejestrowało listy kandydatów we wszystkich 13 okręgach. Nie we wszystkich osiągnięto parytet 50% kobiet na listach. Kobiety stanowiły 32,54% kandydatów, a mężczyźni 67,46%. Partia Zieloni uczestniczyła przy tworzeniu list kandydatów do Parlamentu Europejskiego, proponując zarówno osoby z własnego ugrupowania, jak i bezpartyjnych kandydatów wspieranych przez Zielonych. Dzięki udziałowi w koalicji wyborczej Porozumienie dla Przyszłości – CentroLewica Zieloni uzyskali możliwość wyemitowania ogólnopolskich materiałów wyborczych. Aleksandra Seklecka zauważa, że komitet wyborczy CentroLewicy – podobnie jak większość pozostałych – nie wykorzystał możliwości, jakie daje radiowa kampania wyborcza. Seklecka wskazuje na przekonanie polityków o niskiej skuteczności radiowej kampanii wyborczej w mediach publicznych (Seklecka, 2010, s. 65).

Kampania wyborcza Zielonych opierała się głównie na plakatach wyborczych, billboardach oraz Internecie i innych mediach. Spoty telewizyjne Zielonych 2004 były zbliżone do materiałów Europejskiej Partii Zielonych (European Green Party). Główny spot Zielonych to tłumaczenie filmu ogólnoeuropejskiego, do którego dodano polskich kandydatów i kandydatki. Spot wyborczy startującej na Śląsku Moniki Pacy, utrzymany w konwencji teledysku, zawierał takie elementy programu jak: „Energia z natury”, „Ochrona środowiska naturalnego”, „Zielony transport” (Spot wyborczy Moniki Pacy, youtube.com, 2009). Odmienny stylistycznie był materiał Dariusza Szweda, który zdecydował się wystąpić w jednym filmie wyborczym z Dariuszem Rosatim, Genowefą Grabowską i Józefem Piniorem.

Europejski spot wyborczy Zielonych, stosowany również w innych kampaniach, w tym do Sejmików Wojewódzkich, charakteryzował się prostotą przekazu. Na początku ukazano szary obraz dymiących kominów, a na ekranie pada między innymi pytanie: „jesteś zaniepokojony zmianami klimatu?”. Następnie kolorystyka i ścieżka dźwiękowa filmu ulegają zmianie i pojawia się odpowiedź, że rozwiązaniem jest głosowanie na partię Zielonych, piąte co do wielkości ugrupowanie w Parlamencie Europejskim.

Podczas VII Kongresu Sprawozdawczo-Wyborczego (w dniach 2–3 marca 2013 roku w Warszawie) podjęto decyzję o samodzielnym starcie w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2014 roku. W wyniku dyskusji Zieloni doszli do wniosku, że wspólny start do Parlamentu Europejskiego nie przynosi lepszych wyników niż samodzielny. Natomiast samodzielne próby wyborcze ułatwiają stworzenie i promowanie własnej marki w polityce.

Osobnego omówienia wymagają ostatnie wybory do Parlamentu Europejskiego (2014 rok). Zieloni po raz drugi utworzyli i zarejestrowali własny komitet wyborczy – Komitet Wyborczy Partia Zieloni. Zamierzali wystawić pretendentów we wszystkich 13 okręgach wyborczych. W tym celu przeprowadzono zbiórkę podpisów w siedmiu okręgach wyborczych. Koordynowali ją Marcelina Zawisza i Artur Wieczorek na poziomie centralnym oraz regionalni koordynatorzy. W regionie zachodniopomorskim był to Robert Sucharzewski. Zieloni nawiązali współpracę

z Partią Kobiet, Stowarzyszeniem Młodzi Socjaliści, Polską Partią Socjalistyczną, Ruchem Sprawiedliwości Społecznej Piotra Ikonowicza, Koalicją Rozwój TAK – Odkrywki NIE oraz z licznymi organizacjami pozarządowymi.

Po kilkumiesięcznej kampanii kandydatki i kandydatów wystawiono w okręgu nr 1 (pomorski), okręgu nr 4 (Warszawa), okręgu nr 6 (łódzki), okręgu nr 11 (śląski) oraz w okręgu nr 13 (zachodnio-pomorski/lubuski). Jak stwierdzono w wewnętrznym dokumencie podsumowującym kampanię, brak wystarczającej liczby podpisów w dwóch pozostałych okręgach (czyli Krakowie i Wrocławiu) miał poważne konsekwencje dla startu komitetu wyborczego. Przede wszystkim uniemożliwił rywalizację w całym kraju. Drugą poważną wynikającą z tego konsekwencją stało się zignorowanie startu Partii Zieloni przez centralne media. Wskutek tego mogli oni zaistnieć jedynie na plakatach wyborczych oraz w mediach społecznościowych takich jak Facebook. Wszystkie te czynniki sprawiły, że Zieloni uzyskali niezadowalające wyniki i nie zdobyli nawet jednego mandatu. Komitet Wyborczy Partia Zieloni uzyskał łącznie 22 481 głosów, co stanowiło 0,32% (Państwowa Komisja Wyborcza, 2014). Pozytywnie natomiast oceniono fakt samodzielnego startu, który pozwolił Zielonym odegrać istotną rolę w doborze kandydatek i kandydatów.

Zdecydowanie korzystniej ta kampania wyborcza prezentuje się w wynikach uzyskanych przez Zielonych/Wolny Sojusz Europejski. W skali Unii Europejskiej wynosił on 6,66% głosów, co dało temu ugrupowaniu 50 miejsc i pozwoliło utrzymać piąte miejsce wśród grup w Parlamencie Europejskim.

Analiza wyników

Ostatnią kampanię wyborczą w 2014 roku Zieloni ocenili pozytywnie m.in. w aspekcie współpracy z partiami i organizacjami pozarządowymi. Innym istotnym wydarzeniem okazało się przejście Anny Grodzkiej z Twojego Ruchu do Partii Zieloni. Anna Grodzka stała się pierwszą posłanką Zielonych w Sejmie. We wszystkich wyborach, w których uczestniczyli Zieloni, wyniki poszczególnych kandydatów nie były wysokie. Jedynie w 2009 roku troje kandydatów zdobyło ponad 10 tys. głosów.

Tabela 1. Wyniki wyborcze kandydatów partii Zieloni w wyborach do Parlamentu Europejskiego

2004			2009			2014		
Kandydat/-ka	Okręg	Głosy	Kandydat/-ka	Okręg	Głosy	Kandydat/-ka	Okręg	Głosy
1	2	3	4	5	6	7	8	9
E. Jachlewska	1	953	D. Szwed	1	1 758	A. Wieczorek	4	626
M. Mosiewicz	4	899	M. Masny	1	514	G. Ilka	4	192
U. Burkot	4	1843	K. Tobolska	3	314	M. Aulejtner	4	374
Ł. Ciołek	4	400	Z. Hass	3	317	E. Suffin-Jacquemart	4	668
M. Duszak	4	184	B. Makowski	3	86	M. Urban	4	92
K. Legierski	4	585	K. Legierski	4	1 601	K. Dmochowska	4	485
I. Odrobińska	4	450	A. Grzybek	4	1 777	A. Grzybek	4	3 491
M. Tkacz-Janik	11	643	E. Jagiełło	5	453	J. Zawadzka	4	547
J. Bożek	11	1 899	M. Środa	6	10 798	C. Żórawski	4	187

1	2	3	4	5	6	7	8	9
M. Świerczek	11	601				M. Konieczny	4	841
M. Magiera	11	578	I. Desperak	6	310	I. Desperak	6	765
J. Kłosowska	11	304	K. Kretkowska	7	2630	M. Mirys	6	724
M. Śliwowska	11	1 730	M. Stępień	7	505	P. Hajncel	6	233
R. Jezierski	12	291	A. Sołtysiak	7	830	K. Musielak	6	207
M. Józwik	12	213	W. Kłosowski	8	103	W. Marzec	6	156
J. Stachniewicz	12	241	M. Wilk	9	288	B. Groblewska- -Durajska	6	161
L. Tomiałojć	12	320	K. Martens	9	3173	D. Dobrowolski	6	142
G. Stolarz	12	361	B. Kozek	9	159	W. Krysiak	6	199
R. Tonder	12	182	K. Skowron	10	685	T. Orzechowski	6	112
M. Maćkowska	12	1 379	A. Banot	11	539			
K. Janiszewska- -Krukowska	12	300	G. Grabowska	11	10 530	T. Adamska	6	478
K. Słodczyk	12	434	K. Słodczyk	12	1 104	M. Śliwowska	11	953
			M. Paca	11	1 041	M. Paca	11	1 703
R. Gawlik	12	1 116	R. Gawlik	12	861	M. Orłowska	11	373
			J. Pinior	12	13 768	T. Szymanek	11	263
			A. Fularz	12	220	A. Chudziński	11	161
			K. Jankowska	12	476	H. Więcek	11	318
			A. Kołodziejczyk	11	324	A. Kwiatkowska	11	512
						E. Baniecka	11	181
						T. Pastusiak	11	425
						M. Kryda	11	262
						M. Orłowska	11	373
						D. Lewicka	11	271
						H. Sulich	11	129
						M. Konus	11	378
						W. Szwedkowski	11	533
						M. Zawisza	11	543
						T. Pastusiak	11	425
						M. Demczuk	11	175
						P. Kotlarz	11	117
						D. Dymitriadis	13	391
						W. Osikowska	13	187
						A. Wojtasiewicz	13	598
						D. Michalski	13	380
						M. Mietlicki	13	160
						J. Adel	13	191
						K. Sapała	13	207
						D. Oyedemi	13	487
			E. Koś	13	785	E. Koś	13	15 00
Suma głosów		15 906			55 949			22 876

Źródło: Dane Państwowej Komisji Wyborczej w latach 2004, 2009 i 2014 dot. wyborów do Parlamentu Europejskiego.

Nie w każdym przypadku Zielonym udawało się ponownie zarejestrować kandydatki i kandydatów w tych samych okręgach. W przypadku ponownej rejestracji w tym samym okręgu

Zieloni osiągnęli lepszy wynik (przykładem jest Ewa Koś startująca w okręgu 13, aczkolwiek na jej wynik mogła wpłynąć aktywna działalność jako radnej Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego). Nie było to jednak regułą (start Radosława Gawlika w okręgu 12, który uzyskał w 2004 roku 1116, a w 2009 tylko 861 głosów). Korzystnym rozwiązaniem okazało się umieszczanie osób rozpoznawalnych na pierwszych miejscach list, czego przykładem może być start Magdaleny Środy w okręgu 6, która uzyskała 10 798 głosów. Ogólnie stwierdzić można, że osoby startujące z pierwszych miejsc uzyskiwały największy poziom poparcia, nie będąc nawet tak rozpoznawalnymi (przykład Agnieszki Grzybek z okręgu 4). Listy wyborcze Zielonych charakteryzowały się rzeczywistym zrównaniem obu płci. W 2004 roku liczba kobiet była wyższa niż mężczyzn (11 kobiet i 9 mężczyzn), podobnie w 2009 roku – wystartowało 16 kobiet i 12 mężczyzn. W kampanii 2014 roku mężczyzn było więcej niż kobiet, ponieważ wystartowało 19 kobiet i 20 mężczyzn.

Dostrzegalna jest także pozytywna zmiana w uzyskanym przez Zielonych poparciu. W 2004 roku było to 15 906 głosów. Kampania 2009 roku przyniosła Zielonym poparcie na poziomie 55 949 głosów. Samodzielny start w 2014 roku (przy udziale podmiotów bardzo porównywalnych) dał wynik 22 876 głosów.

Podsumowanie

Zieloni konsekwentnie pozostają wierni ideom zawartym w Zielonym Manifestie, który wyznacza im kierunek ideowy. Na jego podstawie tworzą kolejne programy, utrzymując ciągłość prezentowanych postulatów. Niejednokrotnie Zieloni podejmowali próby samodzielnego startu w wyborach, jednak nie były one dla partii korzystne pod względem uzyskanych mandatów.

Na podstawie powyższej analizy oraz świadomości braku organizacji, która wsparłaby działania proekologicznego ugrupowania, można przypuszczać, że Zieloni pozostaną w dalszym ciągu marginalnym podmiotem na krajowej scenie politycznej. Choć teraz polscy Zieloni zdobywają niezbędne doświadczenie polityczne z racji prowadzenia kampanii oraz zasiadania w Sejmikach Wojewódzkich, Radach Miast, a za sprawą Anny Grodzkiej w Sejmie RP, to należy się zastanowić, kiedy i czy w ogóle Partia Zieloni osiągnie w Polsce taką pozycję jak w Niemczech czy Szwecji (w wyborach parlamentarnych 2014 roku poparcie dla Zielonych – należących do zwycięskiego bloku wyborczego – było na poziomie 6,8%) (Lewicowa opozycja..., 2014).

Dla polskich Zielonych najbliższe lata mogą się okazać ważnym etapem w rozwoju, określając pozycję tego ugrupowania. Polityczne ambicje Partii Zieloni decydują Kongresu z lipca 2014 roku zakładają podmiotowe i indywidualne uczestnictwo w przewidywanych kampaniach wyborczych.

Bibliografia

von Beyme, K. (2007). *Współczesne teorie polityczne*. Warszawa: Scholar.

Green New Deal Working Group, *Green New Deal Working Group Report*, 4 lutego 2016. Pobrane z : <http://greennew-deal.eu>.

- Grzybek, A. (red.). (2009). *Kobiety w czasach przelomu 1989–2009*. Warszawa: Heinrich Böll Stiftung
- Janicki, J. (1972). *Niepokoje młodzieży zachodu*. Warszawa: Iskry.
- Janicki, J. (1981). *Bunt czy przystosowanie. Współczesna młodzież Zachodu*. Warszawa: Krajowa Agencja Wydawnicza.
- Lewicowa opozycja wygrała wybory w Szwecji, 15.09.2014. Pobrano z: <http://www.newsweek.pl/swiat/lewicowa-opozycja-wygrala-wybory-w-szwecji-newsweek-pl,artykuly,347709,1.html> (4.12.2014).
- Peszyński, W. (2007). *Pierwsze wybory do Parlamentu Europejskiego w Polsce*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.
- Seklecka, A. (2010). Wybory do Parlamentu Europejskiego w programach mediów publicznych w 2009 roku: subiektywna promocja czy obiektywne informowanie. W: M. Jeziński, W. Peszyński, A. Seklecka (red.), *Wybory do Parlamentu Europejskiego. Media i marketing polityczny*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.
- Słodkowska, I., Dołbakowska, M. (red.). (2005). *Eurowybory 2004*. Warszawa: Instytut Studiów Politycznych PAN.
- Tomczak, Ł. (2010). Sojusz Lewicy Demokratycznej i Unia Pracy w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2009 roku. W: R. Głajcar, W. Wojtasik (red.), *Wybory do Parlamentu Europejskiego w Polsce 2009*. Katowice: REMAR.
- Wojtasik, W. (2011). *Lewica i Prawica w Polsce. Aspekty ekonomiczno-społeczne*. Sosnowiec: Oficyna Wydawnicza Humanitas.

Źródła internetowe

- Państwowa Komisja Wyborcza (2004). *Obwieszczenie Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 15 czerwca 2004 roku o wynikach wyborów posłów do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych w dniu 13 czerwca 2004 roku*. Pobrano z: <http://www.pkw.gov.pl> (4.12.2014).
- Państwowa Komisja Wyborcza (2009). *Obwieszczenie Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 8 czerwca 2009 r. o wynikach wyborów posłów do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych w dniu 7 czerwca 2009 r.* Pobrano z: <http://pe2009.pkw.gov.pl/ALL/pliki/DOKUMENTY/komunikaty/obwieszczenie.pdf> (4.12.2014).
- Państwowa Komisja Wyborcza (2014). *Obwieszczenie Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 26 maja 2014 roku o wynikach wyborów posłów do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych w dniu 25 maja 2014 roku*. Pobrano z: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20140000692> (4.12.2014).
- Partia Zieloni: *Popieramy Europejską Inicjatywę Obywatelską Stop TTIP*. Pobrano z: <http://partiazieloni.pl/partia-zieloni-popieramy-europejska-inicjatywe-obywatelska-stop-ttip/> (4.12.2014).
- Spot wyborczy Krystiana Legierskiego*. Pobrano z: <https://www.youtube.com/watch?v=TAW5TpDKPMo> (4.12.2014).
- Spot wyborczy Moniki Pacy*. Pobrano z: <https://www.youtube.com/watch?v=Caa7K3ONNYU> (4.12.2014).
- Zielony Manifest*, 2 lutego 2016. Pobrane z: <http://zieloni2004.pl/Zielony-Manifest-7.htm> (4.12.2014).

Cytowanie

- Pliszczyński, M. (2016). Kampanie wyborcze polskiej Partii Zieloni w wyborach do Parlamentu Europejskiego. *Acta Politica Polonica*, 1 (35), 67–76. DOI: 10.18276/ap.2016.35-06.